

фенілфосфорних кислот. Дифенілфосфорні кислоти значимої протипухлинної активності не виявляють, тобто утворення аддуктів не зменшує рівня протипухлинної дії цитостатичних фрагментів.

Відзначені ефекти фосфорильованих носіїв щодо речовин з цитостатичною дією представляють інтерес по відношенню до інших сполук, для яких бажано зменшення токсичності при збереженні рівня специфічної дії.

ДОНОЗОЛОГІЧНІ КРИТЕРІЇ АДАПТАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Москв'як Н.В.

*Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького, Україна*

Виникнення та перебіг адаптаційно-приспосувальних реакцій дитячого організму не можна розглядати без взаємозв'язку із станом довкілля. Організм дітей знаходиться у процесі росту і розвитку, тому у значній мірі зазнає впливу найрізноманітніших чинників довкілля, дія яких не обмежується одномоментною взаємодією та виявляється на наступних етапах онтогенезу. Внаслідок вікової незрілості захисних та приспосувальних механізмів, інтенсивності обмінних процесів, структурних та функціональних характеристик діти є особливо вразливою групою населення (Вельтишев Ю.Е., 1996).

З огляду на те, що традиційні методи диспансерного та клінічного обстеження спрямовані на діагностику нозологічних форм патології і не дають можливості розпізнавати та диференціювати субклінічні рівні, метою визначення у стані здоров'я дітей первинних зрушень, котрі детерміновані навколишнім середовищем, є актуальним проведення донозологічної діагностики (Захарченко М. П., 2005).

Пропонована нами модель донозологічної діагностики передбачає визначення декількох неважливих лабораторних показників з використанням найбільш доступних біологічних матеріалів, що дозволяє на етапі донозологічної діагностики об'єктивно оцінити адаптивні можливості дитячого організму. У сечі досліджують концентрацію α -амінолевулінової кислоти та середньомолекулярних сполук, а також проводять визначення мікроелементного спектру волосся.

За результатами наших досліджень у 23, 3 % обстежених молодших школярів вміст у сечі середньомолекулярних сполук є вищим за умовно нормальний рівень, а також у 33,3 % осіб концентрація дельтаамінолевулінової кислоти знаходиться на рівні верхньої межі, що вважається за норму ($p < 0,001$). Вірогідне збільшення вмісту середніх молекул у сечі встановлено серед дітей з адаптивними порушеннями, передусім в яких спостерігається поєднання декількох супутніх

захворювань (дифузний зоб 0-I ступеня, аденіди та гіпертрофія мигдаликів). У волоссі усіх дітей відсутній йод, знижений рівень заліза, міді, кальцію, наявні свинець (у 10 % проб перевищує граничний рівень допустимої межі), кадмій, ртуть, у 70% проб — миш'як, у волоссі 30,0% дітей перевищена концентрації стронцію, що свідчить про ризик виникнення в обстеженого контингенту синдрому екологічної дезадаптації.

Отже, біомаркерами негативного впливу довкілля на організм дітей є концентрація у сечі дельтаамінолевулінової кислоти й середньомолекулярних сполук та мікроелементний склад волосся. Визначені показники можна рекомендувати як критерії донозологічної діагностики при оцінці адаптивних можливостей дитячого організму.

ГІГІЄНИЧНІ АСПЕКТИ ДОНОЗОЛОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ПОРУШЕНЬ МІКРОЕЛЕМЕНТНОГО СТАТУСУ ДИТЯЧОГО ОРГАНІЗМУ В УМОВАХ ТЕХНОГЕННО ЗАБРУДНЕНОГО ДОВКІЛЛЯ

Скалецька Н.М.

*Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького, Україна*

У розвитку багатьох захворювань основну патогенетичну роль відіграє порушення мікроелементного статусу людини. Дисбаланс мікроелементів у населення виявляється більшою мірою в умовах найбільш вираженої пошкоджуючої дії хімічних ксенобіотиків. Оцінка біоелементного статусу організму людини є нелегким завданням, однак така оцінка є необхідною як для отримання достовірних даних про біоелементний склад організму, про дефіцит, надлишок чи перерозподіл біоелементів у тканинах, так і в плані трактовки отриманих результатів відносно їх впливу на здоров'я людини. Тому проведення біомоніторингу, спрямованого на визначення концентрації ксенобіотиків, зокрема важких металів у біосередовищах організму дітей є першочерговим завданням екологічної медицини, а також одним із найбільш надійних методів, які дозволяють виявити вплив на здоров'я дітей токсичних речовин.

Метою роботи було вивчення елементного статусу дітей, які проживають на території екологічно несприятливого регіону Львівської області.

Елементний склад волосся досліджували у 54 школярів віком 7 до 10 років м. Соснівка та 53 школярів такого ж віку м. Старий Самбір (за даними гігієнічних досліджень цей регіон вважають екологічно "чистим"). У волоссі кожної дитини визначено: 9 основних елементів (Ca, Zn, K, I, Fe, Cu, Se, Mn, Cr); 11 додаткових елементів (S, Br, Cl, Co, Ag, V, Ni, Rb, Mo, Sr, Ti); 9 токсич-